

Det åldersbeständiga boendet

Projektplan förstudie (max 2 sidor). Blanketten och eventuella bilagor skickas in till marianne.grauers@smarthousing.nu

Smart Housings noteringar

Projektnummer	Inkom	Projektbeskrivning bifogad	Medverkan av SMF

Projekt

Mötesplats	Förstudie	Prototyp	Stadsutveckling	FoI-projekt	Internationalisering	Kommunikation	Lärande
	X						
Projekttitel				Är upphovsrätten skyddad? Hur?		Behov av sekretess? (ja/nej)	
Det åldersbeständiga boendet				Nej		Nej	
Syfte: Det övergripande syftet med förstudien är att 1) genomföra en litteraturstudie för att undersöka vilken kunskap som finns om hur framtidens äldre personer önskar bo före samt när de blir beroende av vård och omsorg samt 2) göra en inventering för att undersöka vilka olika sorters boenden som finns samt dess utformning för äldre personer.							
Kort projektbeskrivning och kommersiell potential (max 1 sida)							

Enligt flera stora undersökningar vill de flesta äldre personer åldras i sitt ordinära hem (Löfqvist, Granbom, Himmelsbach, Iwarsson, Oswald, Haak, 2014). Trots denna önskan tvingas äldre personer flytta till särskilt boende (SÄBO) i ett skede av livet då deras hälsa är som allra svagast (Breitholtz, Snellman, & Fagerberg, 2013; Szebehely & Trydegård, 2012). Idag arbetar kommunerna till största delen med att bemöta funktionella och medicinska behov av stöd och hjälp i hemmen (Stranz, 2013). Det gör att hänsyn till sociala, existentiella och själsliga behov inte kan tas i samma utsträckning vid beviljande av äldreomsorg i det ordinära boendet och/eller på SÄBO. Vi vet att demenssjukdom är en anledning som utlöser flytt till SÄBO och/eller ökat behov av hjälp i det dagliga livet (ADL) (Granbom, 2014). Vi vet också att många äldre personer bor i bostäder som har många miljöhinder och som är otillgängliga (ibid). Detta leder till ökad belastning för vård- och omsorgspersonal, anhöriga och inte minst för den äldre personen (Granbom, 2014a). Men, det är inte enbart den fysiska miljön som är viktig för hur äldre personer resonerar kring sin flytt. Även de känslomässiga banden till sin egen bostad och sitt hem spelar en viktig roll (Granbom, 2014b).

Med tanke på rådande demografisk utveckling i Sverige och i världen samt att vi med stigande ålder blir allt mer olika varandra (Ernsth-Bravell, 2013), är det av stor vikt att öka kunskapen kring det åldersbeständiga boendet.

I ett vidare perspektiv är det angeläget att öka kunskapen om det åldersbeständiga boendet eftersom vården- och omsorgen för den enskilda äldre skall försöka leva upp- och förhålla sig till personens önskningar när behov av vård och omsorg uppstår. Det är också av betydelse att genomföra en kunskapsöversikt då vår välfärd inom äldreområdet rankas högt/högst globalt sett i olika undersökningar. Paradoxalt nog har vi en av världens bästa äldreomsorger men vi vet samtidigt att det saknas kunskap om vilken äldreomsorg de redan gamla och också blivande gamla vill ha. Kunskapen om hur äldre personer själva önskar bo samt utformningen av bostaden för dessa verkar också vara begränsad.

De kriterier vår äldreomsorg värderas mot borde med andra ord ses över. För att veta hur äldreomsorgen skall utformas behövs därför ökad kunskap om hur de som hunnit bli gamla vill ha det, och hur vi som skall bli gamla vill ha det när vi blir gamla nog för äldreomsorg.

Paulson (2002, 2008) har beskrivit boendesituationen för äldre i Sverige, med exempel på genomförda projekt. Ett regeringsuppdrag från Hjälpmedelsinstitutet, "Bo bra på äldre dar", slutredovisades 2012. Syftet med vår förstudie är att genom en litteraturstudie uppdatera kunskapsläget i Sverige avseende de äldres syn på sitt boende, och genomföra en kartläggning

av de boendeformer som idag finns på den svenska marknaden. Vi avser också att göra en begränsad internationell översikt av intressanta genomförda projekt som anses ha nyhetsvärde.

Inom ramen för tilltänkt förstudie planerar vi också att genom en halvdags workshop där vi presenterar resultatet av den litteraturgenomgång som denna förstudie syftar till. Till workshopen kommer representanter från högskola (Linnéuniversitetet, Jönköpings Högskola), utvecklingschef för Socialtjänsten i Jönköpings kommun, SPF, PRO samt FoUrum bjudas in för att bidra till lämplig inriktning för fortsatt arbete inom SHS.

Kunskapsöversikten och resultatet av workshopen sammanställs i en skriftlig slutrapport som planeras att spridas genom lokala tidningar (Smålandstidningen, Jönköpingsposten etc).

Resultatet av förstudien och workshopen skulle sedan kunna ligga till grund för vidare projekt som genomförs i samarbete med brukare, beställare och bostadsproducenter, med syfte att ta fram ett nytt attraktivt bostadsalternativ för äldre personer i Sverige.

Referenser:

Breitholtz, A., Snellman, I., & Fagerberg, I. (2013). Older people's dependence on caregivers' help in their own homes and their lived experiences of their opportunity to make independent decisions. *International Journal of Older People Nursing*, 8(2), 139-148. doi: 10.1111/j.1748-3743.2012.00338.x

Ernst-Bravell, M (2013). Grundbok i gerontologi. Gleerups förlag. Stockholm

Granbom, M. Relocation and residential reasoning in very old age – Housing, health and everyday life. (2014a). (Akademisk avhandling). Faculty of medicine, Lund University.

Granbom, M; Himmelsbach, I; Haak, M; Löfqvist, C; Oswald, F; Iwarsson, S. (2014b). Residential normalcy and environmental experiences of very old people: Changes in residential reasoning over time. *Journal of Aging Studies* 29:9-18.

Löfqvist, C., Granbom, M., Himmelsbach, I., Iwarsson, S., Oswald, F., & Haak, M. (2013). Voices on relocation and aging in place in very old age - a complex and ambivalent matter. *Gerontologist*, 53(6), 919-927. doi: 10.1093/geront/gnt034

Paulson, Jan, 2002, *Det nya äldreboendet. Idéer, begrepp, byggnader och rum*

Paulsson, Jan, 2008, *Boende och närmiljö för äldre*

Stranz, A. (2013). *Omsorgsarbetets vardag och villkor i Sverige och i Danmark – ett feministiskt kritiskt perspektiv*. (Akademisk avhandling), Institutionen för socialt arbete, Stockholm (Rapport i Socialt arbete nr. 144).

Szebehely, M., & Trydegård, G.-B. (2012). Home care for older people in Sweden: a universal model in transition. *Health & Social Care in the Community* 20(3), 300-309. doi: 10.1111/j.1365-2524.2011.01046.x

Wiklund, Gabriella, Melin, Stefan (red), 2013, *Bo bra på äldre dar*

Projektorganisation

Projektledare, företag/institut/högskola Kaj Granath, JTH Martina Boström, HHJ	E-postadress, telefon Kaj.granath@jth.hj.se 0730 620105 Martina.bostrom@hhj.hj.se 0735 28 50 48
Övriga medverkande (namn, företag/institut/högskola, roll i projektet) LnU Institutionen för Design: Workshop för att identifiera utvecklingspotentialen (Erika Lagerbielke)	

Bedömd tid och kostnad för projektet

Beräknad projekttid Maj 2015 - Mars 2016	Total projektkostnad (SEK) 200 000	Tänkt finansiering av Smart Housing (SEK) 200 000

Projektplan

Aktivitet/beskrivning	Tid - start/slut	Medverkande	Egen finansiering	Smart Housings finansiering
Kunskapsöversikt och kartläggning	200 timmar Maj-december 2015	JTH, HHJ		
Workshop: Identifikation av huvudgrupper	20 timmar Januari 2016	JTH, HHJ, LnU		
Fortsatt arbete: Metod- och problembeskrivning, marknads- och utvecklingspotential	40 timmar Januari-Mars 2016	JTH, HHJ, LnU		
Planering, samordning	20 timmar Maj 2015 - Mars 2016	JTH		
Slutskrivning, sammanställning	60 timmar Januari - Mars 2016	JTH, HHJ		